

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Jana Čížka a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **T. L. H. P.**, narozená X,
státní příslušnice V. s. r.,
bytem U., K.,
zastoupená advokátem Mgr. Markem Sedlákem,
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno,

proti

žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**,
sídlem Loretské nám. 101/5, 118 00 Praha 1,

o žalobě proti rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 13. 4. 2018, č. j. 106794-3/2018-OPL,

takto:

- I. Žádost žalobkyně ze dne 29. 5. 2018 o osvobození od soudních poplatků **se odmítá.**
- II. Řízení **se zastavuje.**
- III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobkyni se vrací zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) doručenou soudu dne 9. 5. 2018 domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž ministr zahraničních věcí zamítl její rozklad a potvrdil usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 21. 12. 2017, č. j. 3819/2017-HANOI-33. Tímto usnesením byla zamítnuta žádost žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o dlouhodobý pobyt a zastaveno řízení o této žádosti podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 222/2017 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).
2. Dnem podání žaloby byl podle § 4 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 7 odst. 1 větou první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona č. 296/2017 Sb. (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) splatný soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč. Tato skutečnost musela být žalobkyni známa, neboť je od počátku řízení zastoupena

advokátem, tedy profesionálem v oboru poskytování právních služeb, včetně zastupování v řízení před soudy. Protože ale žalobkyně soudní poplatek při podání žaloby nezaplatila, vyzval ji soud usnesením ze dne 10. 5. 2018, č. j. 43 A 54/2018 – 16, k zaplacení soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3 000 Kč podle položky 18, bod 2, písm. a) Sazebníku soudních poplatků, a to ve lhůtě 15 dnů od doručení usnesení. Soud žalobkyni v tomto usnesení poučil o tom, že v případě nezaplacení soudního poplatku bude řízení zastaveno, a dále ji upozornil na to, že k zaplacení soudního poplatku po lhůtě se nepřihlíží. Rovněž soud žalobkyni poučil i o právu požádat o osvobození od soudních poplatků. Toto usnesení bylo zástupci žalobkyně doručeno do datové schránky dne 14. 5. 2018. Poslední den lhůty k zaplacení soudního poplatku připadl na 29. 5. 2018. V této lhůtě žalobkyně soudní poplatek nezaplatila. Pouze podáním doručeným soudu v poslední den lhůty požádala o osvobození od soudního poplatku (bez bližšího odůvodnění) a dne 31. 5. 2018 zaplatila soudní poplatek.

3. Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovoláním nebo kasační stížností zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po uplynutí této lhůty se nepřihlíží.
4. Soud poznamenává, že zákonem č. 296/2017 Sb., kterým byl mj. novelizován zákon o soudních poplatcích, došlo s účinností od 30. 9. 2017 ke změně § 9 tohoto zákona. Ve znění účinném do 30. 9. 2017 zákon umožňoval zaplacení poplatku za řízení i po marném uplynutí náhradní lhůty určené soudem, až do okamžiku, kdy usnesení o zastavení řízení pro nesplnění poplatkové povinnosti nabylo právní moci. Ve znění účinném po novele (od 30. 9. 2017) zvolil zákonodárce přísnější konstrukci: poplatník je povinen zaplatit soudní poplatek za řízení (nebyl-li zaplacen současně s podáním žaloby) ve lhůtě soudem určené a nesplnění této povinnosti má za následek zastavení řízení; k poplatku zaplacenému po uplynutí lhůty se nepřihlíží. Jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu č. 296/2017 Sb. (sněmovní tisk č. 987/0, dostupný na www.psp.cz), cílem zákonodárce bylo zjednodušení a snížení zátěže soudů.
5. Podle předchozí právní úpravy (§ 9 odst. 7 věty první zákona o soudních poplatcích) platilo, že soud usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 8. 2011, č. j. 1 As 74/2011 – 251, dovodil, že obdobně soud postupuje tehdy, pokud účastník řízení doručí krajskému soudu žádost o osvobození od soudních poplatků ve stejný den, kdy mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku.
6. Soud se proto primárně zabýval otázkou, jak se žádostí o osvobození od soudního poplatku naložit. Podání takové žádosti je jistě přípustné (ostatně o této možnosti soud žalobkyni i poučil). Tato žádost ovšem nesmí být pouze formální, tedy nesmí být pouze prostředkem k tomu, aby žalobkyně jejím prostřednictvím odvrátila následky spojené s nezaplacením soudního poplatku v soudem stanovené lhůtě (tj. zastavení řízení) či si zajistila delší lhůtu pro zaplacení soudního poplatku. O tom, že požádat o osvobození od soudních poplatků, musela žalobkyně vědět od zahájení řízení, neboť je v řízení zastoupena advokátem. Nejpozději se o tomto právu musela dozvědět dne 14. 5. 2018, kdy jí byla doručena výzva k zaplacení soudního poplatku. Přesto žalobkyně o osvobození od soudních poplatků požádala až na samém konci lhůty stanovené k zaplacení soudního

poplatku, a to nijak neodůvodněnou obecnou žádostí, přičemž krátce na to soudní poplatek zaplatila, to už ale po stanovené lhůtě.

7. Procesně shodný postup přitom soud zaznamenal také v dalších podobných věcech, v nichž jsou žalobci zastupováni týměž právním zástupcem (věci se odlišují pouze v osobách žalobců); jde o věci vedené u zdejšího soudu pod spisovými značkami 43 A 57/2018, 54 A 53/2018 a 55 A 57/2018. Také v těchto věcech zástupce žalobců těsně před koncem lhůty pro zaplacení soudního poplatku podal stručnou a obecnou žádost o osvobození od povinnosti hradit soudní poplatek. I to je další skutečnost svědčící o tom, že ze strany žalobkyně, resp. jejího zástupce jde o systematickou snahu získat v příslušných řízeních procesní výhodu spočívající odvrácení zastavení řízení v důsledku pozdního zaplacení soudního poplatku či sledující v prodloužení lhůty pro zaplacení soudního poplatku. Ve všech uvedených věcech (včetně této) přitom žalobci soudní poplatky zaplatili bezprostředně po podání žádosti o osvobození od soudního poplatku, což je další okolnost svědčící o zneužití žádosti o osvobození.
8. O tom, že skutečným cílem žalobkyně nebylo zajištění přístupu k soudu v situaci, kdy nemá dostatek prostředků na zaplacení soudního poplatku, svědčí konečně i obsah prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 15. 6. 2018, které předložil na výzvu soudu její zástupce. V prohlášení sepsaném zástupcem žalobkyně nejsou nikterak blíže specifikovány majetkové a výdělkové poměry žalobkyně a její rodiny. Je zde toliko uvedeno, že žalobkyně s dvěma dětmi žije ve Vietnamu, že jediným příjmem rodiny je výdělek manžela, jenž žije v České republice a že úhrada soudního poplatku by představovala pro rodinu finanční zátěž. Konkrétní výše příjmů a výdajů rodiny, či jaký majetek vlastní, však v prohlášení není uvedeno ani ničím doloženo. Tedy i skutečnost, že žalobkyně zcela rezignovala na prokázání svých poměrů, dokládá, že její žádost o osvobození od soudních poplatků ve skutečnosti nebyla míněna vážně.
9. Soud je proto přesvědčen, že žalobkyně zneužila jinak legitimní procesní nástroj (žádost o osvobození od soudních poplatků) k jinému účelu, než pro který slouží, neboť ve skutečnosti nemínila dosáhnout osvobození od soudních poplatků, nýbrž toliko vyhnout se následkům pozdního zaplacení soudního poplatku. Buď se žalobkyně domnívá (nutno poznamenat, že mylně), že obdobně jako neběží lhůta pro podání návrhu na zahájení řízení v případě, kdy žalobce požádá o osvobození od soudního poplatku nebo o ustanovení zástupce, a to do rozhodnutí o této žádosti (§ 35 odst. 9 s. ř. s.), nepoběží ani lhůta stanovená pro zaplacení soudního poplatku, nebo očekává, že po zamítnutí takové formální žádosti bude znovu vyzvána k zaplacení soudního poplatku (pokud by soudní poplatek do té doby nebyl zaplacen).
10. Činí-li ale účastník řízení procesní úkony obecně připuštěné procesním řádem, ovšem míní jimi dosáhnout jiného cíle, než který je s takovým procesním úkonem spojen, a zjednat si tak procesní výhodu, kterou zákon nepřipouští (tedy získat delší lhůtu pro zaplacení soudního poplatku a odvrátit tak zastavení řízení), nelze výkon tohoto procesního práva hodnotit jako řádný, nýbrž jako zneužití procesního práva. Takovému procesnímu úkonu nelze přiznat účinky, které s ním jinak procesní řád spojuje (srov. usnesení NSS ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 – 22). Proto o žádosti žalobkyně o osvobození od soudních poplatků rozhodl soud výrokem I. tak, že ji odmítl, neboť jde o návrh nepřipustný [§ 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

11. V návaznosti na to soudu s ohledem na citovanou právní úpravu nezbylo nic jiného, než v souladu s poučením, kterého se účastníkovi ve výzvě k zaplacení soudního poplatku dostalo, podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích řízení výrokem II. zastavit, neboť k zaplacení soudního poplatku po uplynutí stanovené lhůty nemohl přihlédnout.
12. O náhradě nákladů rozhodl soud výrokem III. v souladu s § 60 odst. 3 větou první s. ř. s., podle níž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.
13. Výrokem IV. rozhodl soud podle § 10 odst. 1 věty prvé zákona o soudních poplatcích o vrácení zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč. Právní mocí usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku zaniká podle § 9 odst. 7 věty druhé zákona o soudních poplatcích poplatková povinnost. Po právní moci usnesení o zastavení řízení je proto třeba na zaplacený soudní poplatek třeba hledět jako na zaplacený tím, kdo k tomu nebyl povinen, protože jeho poplatková povinnost již zanikla.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 13. července 2018

Mgr. Jitka Zavřelová v. r.
předsedkyně senátu